Педагогически ресурс

3A

Приемственост: културна приемственост и междупоколенчески връзки

CinEd е европейска програма за сътрудничество в областта на кинообразованието, съфинансирана от програма "Творческа Европа" / "МЕДИА" на Европейския съюз, подпрограма "Подкрепа за кинообразование".

www.cined.eu

Снимка на корицата: Кадър от *“Подслон”*, реж. Драгомир Шолев, България, 2010

Съдържание

01 Социална и културна приемственост

КРАТКА ДЕФИНИЦИЯ ЗА КУЛТУРА 4

02 Фокус върху междупоколенческите взаимоотношения

ПРИЕМСТВЕНОСТ И СОЦИАЛНО ПОЛОЖЕНИЕ 7

СЪХРАНЯВАНЕ, НЕУСПЕШНА ЕМАНЦИПАЦИЯ 8

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА УЪРКШОП, ПОКОЛЕНЧЕСКИ РАЗЛИКИ 8

ОТРИЦАНЕ И ОПОЗИЦИЯ, ПОКОЛЕНЧЕСКИ РАЗЛИКИ 9

ГРАДСКИЯТ ЖИВОТ VS АЛТЕРНАТИВНИ ПЪТИЩА КЪМ ЕМАНЦИПАЦИЯТА 10

ВРЪЗКА С ДРУГИ ФИЛМИ ОТ КОЛЕКЦИЯТА НА CINED 12

03 Междупоколенчески разлики: мъже, жени, семейство

ТРУДНАТА РОЛЯ НА ЖЕНИТЕ В ИТАЛИАНСКОТО ОБЩЕСТВО: МЯСТОТО, ЕРМАНО ОЛМИ 13

СРАВНЕНИЕ МЕЖДУ ПОКОЛЕНИЯТА: ОГРАНИЧАВАНЕ, ЗАДЪНЕН ИЗХОД 16

РОЛИТЕ В СЕМЕЙНАТА СРЕДА 16

04 Облеклото като символ на принадлежност и девиация

05 Символи, обекти, консумеризъм

ВРЪЗКА С ДРУГИ ФИЛМИ ОТ КОЛЕКЦИЯТА НА CINED 24

01

Социална и културна приемственост

Темата на този педагогически ресурс е предаването на ценности от "поколение на поколение", при което ще подчертаем как някои от режисьорите от колекцията на CinEd са изследвали в своите филми връзката между поколенията, минали и бъдещи.

Всяко поколение анализира и възприема специфични ценности, вярвания, убеждения, култури, житейски философии, способности и умения в съответствие с историческия / социалния / технологичния контекст, който преживява през формиращите години на своята младост.

КРАТКА ДЕФИНИЦИЯ ЗА КУЛТУРА

Културата представлява сбор от нагласи, ценности, вярвания и поведенчески сценарии, които обикновено са съгласувани помежду група индивиди. Може да включва всичко от език, брачни практики и управленчески конфигурации до дефиниции за семейство, обичаи за поздрав, жилищни структури и ритуали при смърт, за да назовем само няколко. Основната роля на културата е да предостави последователна и стабилна среда или рамка, чиято цел е да осигури или най-малкото да подобри оцеляването на групата.

Културна приемственост - Процесът, чрез който културни елементи под формата на нагласи, ценности, вярвания и поведенчески сценарии се предават и се преподават на индивиди и групи.

Културната приемственост между поколенията се отнася до начина, по който ценностите, знанията и практиките, приети като норма в едно поколение, се предават на следващото поколение.

Научете повече за значението на културната приемственост в това кратко видео, създадено от BBC4: Идеята за културна приемственост

Когато говорим за културна приемственост, става дума за всички ценности, вярвания и нагласи, които се прехвърлят и споделят от една група хора към друга. Този трансфер може да се случи през поколенията и е от съществено значение за формиране на общности и за създаване на връзки между групите; това също така е пагубно за собствената идентичност и самовъзприятие. Тази форма на културно наследство улеснява преноса на идеи, ценности, заучено поведение в пространството и времето.

Филмите са неразделна част от културата, тъй като отразяват различни тревоги, нагласи и вярвания. Филмите могат да се разглеждат като важни носители на културна приемственост, защото оформят начина, по който мислим и разглеждаме света около нас – от една страна, чрез реалностите, които конструират (световете и историите, които представят), а от друга страна, дефинирайки начина, по който виждаме, разбираме движещите се образи и начина, по който деконструираме смисъла им посредством филмовия език и естетика (как филмовият език се е наложил като такъв, как оперира с определен синтаксис, символи, изображения). Като културно наследство най-общо филмът може да се разглежда по тези два различни начина. Това е мощно средство за регистриране, документиране и реконструиране на историята. Настоящият текст се фокусира върху тези два подхода. Първо, вътре в наративния свят на филмите – как културната приемственост се случва в самите сюжети и чрез взаимоотношенията между персонажите; как режисьорите използват определени мотиви, за да подчертаят преноса, промяната, конфликта на ценности между различните поколения. Второ, ще разгледаме филма като важен източник на визуално наследство – от филмови конвенции до мотиви, увековечени в историята на киното.

Културната приемственост между поколенията се отнася до начина, по който ценностите, знанията и практиките, приети като норма в едно поколение, се предават на следващото поколение.

Темата на този педагогически ресурс е предаването на ценности от “поколение на поколение”, при което ще подчертаем как някои от режисьорите от колекцията на CinEd са изследвали в своите филми връзката между поколенията, минали и бъдещи.

Всяко поколение анализира и възприема специфични ценности, вярвания, убеждения, култури, житейски философии, способности и умения в съответствие с историческия / социалния / технологичния контекст, който преживява през формиращите години на своята младост.

Фокусът е върху историческия контекст на два филма от колекцията на CinEd. Този подход е много продуктивен и лесно може да се адаптира към други филми от колекцията. Сравнявайки два филма от две различни културни среди и две различни епохи, може да открием прилики по отношение на това как културната приемственост и междупоколенческите връзки са изобразени в киното. Този поглед към света, най-общо казано и с всички необходими различия, е онова, което всяко поколение носи със себе си през целия си живот, и онова, което ни е интересно да изследваме чрез персонажите на тези филми.

02

Фокус върху междупоколенческите взаимоотношения

“Най-щастливото момиче на света”, Раду Жуде, Румъния, 2009

“Мястото”, Ермано Олми, Италия, 1961

“Подслон”, Драгомир Шолев, България, 2010

ПРИЕМСТВЕНОСТ И СОЦИАЛНО ПОЛОЖЕНИЕ

Разлики между поколенията
Промяна и еманципация посредством образование и работа

От шейсетте години на миналия век семейният живот и кариерните пътища еволюират от крайно неизменни и синхронизирани към все по-сложни и разнообразни.

Различните поколения преживяват развитие, което е тясно свързано с личното благополучие, качеството на живот и планирането за бъдещето.

Изображение 1. Кадър от *"Мястото"*, Ермано Олми, Италия, 1961

Изображение 2. Кадър от *"Мястото"*, Ермано Олми, Италия, 1961

"Мястото", Ермано Олми
Разликите между баща и син

Значението, което се отдава на училището и образованието като цяло, със сигурност произтича от желанието на родителите да гарантират едно по-добро бъдеще за децата си, но понякога е водено и от желанието на родителите за лично изкупление за сметка на техния син или дъщеря.

Значението на образованието за новите поколения в Италия от шейсетте години / братът на Доменико, който се занимава с уроците си рано сутринта.

През петдесетте / шейсетте години на миналия век хората започват да работят веднага след завършване на гимназия, като така се обединяват социални позиции и житейски философии, нужди, очаквания, ценности и подходи към работата, които се различават драстично, от едно поколение спрямо следващото, защото възрастовата разлика понякога е много голяма. В днешно време ситуацията е по-различна, тъй като младите започват да работят доста по-късно.

Най-накрая Доменико намира място в предприятието: различни поколения едно до друго на работното място.

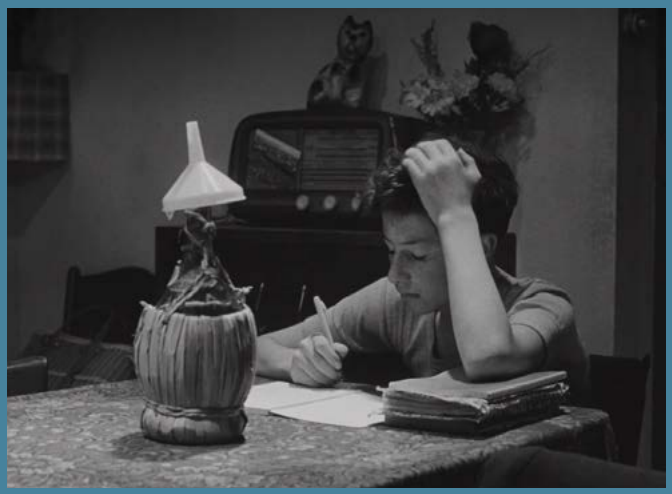

Изображение 3. Кадър от *"Мястото"*, Ермано Олми, Италия, 1961

Изображение 4. Кадър от *"Мястото"*, Ермано Олми, Италия, 1961

СЪХРАНЯВАНЕ, НЕУСПЕШНА ЕМАНЦИПАЦИЯ

"Палачът", Луис Гарсия Берланга, Испания, 1963

Необходимостта да се гарантира собствената финансова сигурност и особено тази на семейството принуждава хората да вършат същата работа като предишните поколения в рода.

В *"Палачът"* търсенето на работа, гарантираща социална и икономическа стабилност, кара Хосе Луис да приеме позицията на палач, от която тъстът му се пенсионира, въпреки че това занимание му е ненавистно.

Изображение 5. Кадър от *"Палачът"*, Луис Гарсия Берланга, Испания, 1963

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА УЪРКШОП, ПОКОЛЕНЧЕСКИ РАЗЛИКИ

Уникалният и необикновен факт е, че увеличаването на средната продължителност на живота на хората на Запад днес означава, че различните поколения се оказват заедно по едно и също време в един и същи свят, общество, семейство и работни ситуации. Всяко поколение има свои собствени очаквания и амбиции за постигане, които са едновременно сходни и различни от тези на предишните поколения, с нови и различни стилове на език, взаимоотношения и комуникация.

Опитайте се да създадете видеорепортаж по темата за труда в съвременното общество чрез кратки интервюта в семейство / училище, обединявайки гледните точки на различни поколения.

ОТРИЦАНЕ И ОПОЗИЦИЯ, ПОКОЛЕНЧЕСКИ РАЗЛИКИ

Трудностите при безпристрастното предаване на ценности между поколенията понякога създава огромна дистанция и конфликти между родители и деца.

"Подслон", Драгомир Шолев. Вечеря на масата (48:03–01:01:01) Бащата се опитва да разговаря с Радо. Момчето се държи на дистанция, преди да реши да напусне стаята и да се върне при приятелите си.

В тази сцена наблюдаваме разгорещения спор между бащата на Радо, Емил, и приятелят на Радо, Тенкса. Бащата, който е силен привърженик на идеята за участие в местната политика, се оказва в конфликт с "анархичните" идеи на момчето, което принадлежи към поколение, което не е трябвало да се бори за правата си.

Окуражен от присъствието на приятелите си, Радо се опитва да изрази своята гледна точка, но в крайна сметка се оказва сам. Комуникацията остава невъзможна.

Изображение 6. Кадър от *"Подслон"*, Драгомир Шолев, България, 2010

Изображение 7. Кадър от *"Подслон"*, Драгомир Шолев, България, 2010

Изображение 8. Кадър от *"Подслон"*, Драгомир Шолев, България, 2010

Изображение 9. Кадър от *"Подслон"*, Драгомир Шолев, България, 2010

Изображение 10. Кадър от *"Подслон"*, Драгомир Шолев, България, 2010

“Най-щастливото момиче на света”, Раду Жуде
Дистанцията между поколенията, различията между поколенията

Спорът (32:14–33:22): След спора, който току-що се е разразил между нея и майка ѝ, Делия излиза от караваната и седи сама, разочарована. Майка и дъщеря, родители и дъщеря ще седнат в противоположните ъгли. Комуникацията изглежда прекъсната.

Натиск и манипулация (1:01:15–1:10:36): бащата иска да продаде колата, която дъщеря му е на път да спечели. Той я манипулира, преструвайки се, че я разбира, и обиждайки майка ѝ. Тук пропастта между поколенията определено изглежда непреодолима.

Онова, което е табу за едно поколение, често се превръща в стартова площадка за следващото или пък гледната точка на новото поколение позволява на младите хора да се възползват от неочаквани възможности. Промяната се постига чрез способността нещата да се видят от чужда гледна точка, особено тази на различна възрастова група.

Вижте също монтажното тематично видео *Реалност / Фикция*, където тази сцена е анализирана в дълбочина.

За разликата между поколенията вижте отново сайта на CinEd, по-точно раздела „Диалог между филмите: монтажни видеа“, видео „Конфликти“.

Изображение 11. Кадър от *“Най-щастливото момиче на света”*, Раду Жуде, Румъния, 2009

Изображение 12. Кадър от *“Най-щастливото момиче на света”*, Раду Жуде, Румъния, 2009

ГРАДСКИЯТ ЖИВОТ VS АЛТЕРНАТИВНИ ПЪТИЩА КЪМ ЕМАНЦИПАЦИЯТА

В *“Най-щастливото момиче на света”* и *“Мястото”* големият град е фон за еманципацията и еволюцията на младите персонажи. Милано и Букурещ предлагат възможности за двамата протагонисти и се разглеждат като изход от контрола и остарелия начин на живот на родителите им, за Доменико през 1960-те и за Делия през 2000-те. В “Най-щастливото момиче на света” Букурещ е мястото, където Делия би искала да учи, далеч от родителите си; това е мястото, където тя може да открие своята независимост. В *“Мястото”* Милано е мястото, където Доменико може да получи финансовата сигурност, към която се стреми, и където може да изпита вълнение и забавление. И двата града са изобразени в контраст със запуснатите домове на родителите.

Двадесет години след Втората световната война, Милано от шейсетте е белязан от голяма икономическа експанзия и масивна индустриализация. Повече от 10 милиона италианци мигрират от Юг на Север. Новата икономическа стабилност води до внезапен демографски растеж. Милано е подложен на мащабно градско развитие – градът расте, създават се нови квартали. Периодът се характеризира с ново икономическо благополучие и с желанието да се загърбят ужасите на войната.

Прочетете повече: Статия, публикувана от Britannica, очертаваща важните събития в Италия през шейсетте години на миналия век.

Вижте също: Работа на фотографката Хоуп Херман Уърмфелд, която в продължение на цяла година, през 1964-а, прави хиляди снимки в Италия “на прага на дълбока индустриална и политическа промяна”.

Гледайте следните две сцени:

Доменико излиза от вкъщи заедно с брат си и тръгва към гарата, за да пътува до Милано за интервюто (4:10–5:20). Вижте Образователните материали към филма. Вижте Образователните материали към филма.

Изображение 13. Кадър от *"Мястото"*, Ермано Олми, Италия, 1961

- Сравнете и опишете тези две места – предградието, където живее семейството на Доменико, и Милано.

Доменико и Магали минават покрай строителни площадки и натоварен трафик. Осъзнавайки, че ще закъснеят за теста, те се хващат за ръце и тичат заедно (24:53–26:51).

Изображение 14. Кадър от *"Мястото"*, Ермано Олми, Италия, 1961

- Помислете какво може да представляват големият град и стабилната работа за Доменико и за семейството му. (Начинът, по който се буди тази първа сутрин, начинът, по който е заснет по време на пътуването до града).

На влизане в града

Гледайте двете сцени от *"Мястото"* и *"Най-щастливото момиче на света"*

Доменико и баща му стигат до Милано с влак (8:52-10:30)

Изображение 15. Кадър от *"Мястото"*, Ермано Олми, Италия, 1961

- Помислете върху това как са се променили големите градове през последните 100 години, както и каква роля е изиграла индустриализацията в промяната на градовете (инфраструктури, места за отдих и култура, магазини) и опишете всичко това.

Докато персонажите навлизат с кола в Букурещ, виждаме покрай пътя няколко големи универсални магазина (39:10–40:09)

Изображение 16. Кадър от *"Мястото"*, Ермано Олми, Италия, 1961

- Помислете за вашето родно място и за това какво се е променило през последните 10 години: използвайте местни ресурси (общински или семейни архиви, свидетелства, интервюта и т.н.)

ВРЪЗКА С ДРУГИ ФИЛМИ ОТ КОЛЕКЦИЯТА НА CINED

В колекцията на CinEd има и други филми, с които може да изследваме начина, по който млади и по-възрастни хора си съперничат за употребата и паметта на местата, в които живеят.

"В строеж", Хосе Луис Герин, Испания, 2001

Реконструкционният план в един популярен квартал на Барселона включва строителството на нов жилищен блок. Архитектурата на града се изменя така, както и неговите жители. Със своя художествен портрет на жителите на този квартал, Хосе Луис Герин също става свидетел на отминаващото време.

(Вижте Образователни материали към филма, част IV Връзки - Диалози между филмите от колекцията на CinEd: "В строеж" и "Мястото": градът и лицата)

Теми:

- Градска трансформация и процеси на джентрификация
- Приемственост в занаятите
- Пластове архитектурно наследство и история

"Синият тигър", Петр Укропец, Чехия 2012

В град, управляван от диаболичен Кмет, изглежда само едно нещо може да спаси старата ботаническа градина от това да бъде разрушена, за да се построи на мястото ѝ нов развлекателен център – Синият Тигър. Сега всичко е в ръцете на Йоханка и Матиас, които трябва да опазят тигъра от злите лапи на Кмета и неговите бандити, така че градината да бъде спасена.

Теми:

- Конфликт между старо и ново (стар квартал срещу нов град): Какъв е идеалният град?
- Архитектурното наследство, което трябва да се съхрани

Изображение 17. Кадър от *"В строеж"*, Хосе Луис Герин, Испания, 2001

03

Междупоколенчески разлики: мъже, жени, семейство

ТРУДНАТА РОЛЯ НА ЖЕНИТЕ В ИТАЛИАНСКОТО ОБЩЕСТВО: *МЯСТОТО*, ЕРМАНО ОЛМИ

В миналото ролята на жената в обществото се основава на нейната уникална и добре дефинирана социална функция: тя е посветена на семейството. Нейната роля се състои в това да се грижи за децата си и тяхното образование, за дома и всичко, свързано с тези две реалности. През шейсетте години на миналия век, със засиленото участие на жените на пазара на труда, тези две роли съществуват едновременно и жените поемат двойна функция в обществото. Сега те работят и осигуряват икономическо благосъстояние, но в същото време не могат да се освободят от отговорността за грижата за децата и дома. Едва през 1975-а година италианският закон установява равни права на съпруга и съпругата.

Изображение 18. Кадър от *"Мястото"*, Ермано Олми, Италия, 1961

Семейни роли (Италия, шейсетте години). У дома (1:11:34–1:28:07): в тази сцена Олми ясно показва ролите в семейството през шейсетте години. След вечеря мъжете могат да отделят време за личните си интереси, като четене на вестник, докато майката – като жена – трябва да се грижи за дома и затова подрежда кухнята. В тези моменти, майката е отсъстваща за семейството, но заема централно място в домакинството.

Изображение 19. Кадър от *"Мястото"*, Ермано Олми, Италия, 1961

Изображение 20. Кадър от *"Мястото"*, Ермано Олми, Италия, 1961

Бащата съветва майката как да напътства Доменико що се отнася до поведението му по време на интервюто за работа, което момчето ще премине този ден. Майката съветва Доменико как да се държи подходящо и му дава различни идеи за деня, всички от които са подчертани от последния ѝ жест на приглаждане. И по начина, по който го следва, докато той се отдалечава, продължавайки да му дава съвети от балкона как да се държи.

Изображение 21. Кадър от *"Мястото"*, Ермано Олми, Италия, 1961

Изображение 22. Кадър от *"Мястото"*, Ермано Олми, Италия, 1961

В службата (1:28:44–1:32:03): Ролята на жените на работното място. В тази сцена Олми показва разликата между служителите в предприятието според техния пол. Има разлика не само в броя, само с две жени в група от седем души, но и дамското облекло е различно; престилката, която трябва да носят, почти заличава тяхната женственост.

"Палачът", Луис Гарсия Берланга: Семейни роли (Испания, шейсетте години) Подобно на Олми, в тази сцена Гарсия Берланга показва как Кармен, като жена, е единственият човек в дома, който върши домакинска работа, докато двамата мъже разговарят.

Изображение 23. Кадър от *"Мястото"*, Ермано Олми, Италия, 1961

Изображение 24. Кадър от *"Мястото"*, Ермано Олми, Италия, 1961

"Подслон", Драгомир Шолев: Семейни роли (България, деветдесетте години). Тази сцена се развива през деветдесетте години, но положението на жените не изглежда да се е променило; тъй като е жена, само майката на Радо се ангажира, за да приготви обяд за семейството и гостите.

Изображение 25. Кадър от *"Мястото"*, Ермано Олми, Италия, 1961

СРАВНЕНИЕ МЕЖДУ ПОКОЛЕНИЯТА: ОГРАНИЧАВАНЕ, ЗАДЪНЕН ИЗХОД

Очевидно е, че различията между половете са още по-изразени в регионите, където преобладава организирана престъпност от мафиотски тип, отколкото в останалата част на страната, въпреки че това не е проблем, с който се сблъскват само жените в Южна Италия. Тези организации присъстват и в Северна Италия и съществуването им в други европейски страни като Холандия и Германия е добре документирано, така че може да се каже, че много жени в Европа се оказват в сходно положение.

Но преди всичко извън мафиотските структури има повече жени жертви на мафиотската култура; и това са жените, които се опитват да се бунтуват срещу системата. Във филма на Ди Костанцо става дума именно за това.

"Интервалът", Леонардо ди Констанцо: Ролята на жените в мафиотската система (Италия, 2000-те). Вероника, централен персонаж във филма, е заключена в изоставена сграда, защото не се подчинява на заповедите на местния мафиотски бос. Неин пазач е един тийнейджър и тя няма как да избяга.

"Най-щастливото момиче на света", Раду Жуде: Избор, наложен от родителите (Румъния, 2000-те)

В една от последните сцени на филма Жуде показва Делия, която вече е сломена; тя няма избор, защото възрастните са решили вместо нея. Тя е мечтала за едно различно бъдеще за себе си, но родителите ѝ неусетно са приложили емоционален шантаж, за да я принудят да се откаже от възможността, която ѝ предоставя наградата.

Жената днес е работник и гражданин, така че повече не може да се подчинява на властта на мъжа. Женската работна сила винаги е съществувала в исторически план, но не винаги е била призната като такава. Днес тя има важна роля в нашето общество и този резултат е постигнат благодарение на много спечелени битки – а също и така изгубени – които най-накрая довеждат до постигането на равни възможности.

Вижте също Педагогически ресурс #1 Гражданско приобщаване и равенство между половете

Изображение 26. Кадър от *"Интервалът"*, Леонардо ди Констанцо, Италия, 2012

Изображение 27. Кадър от *"Най-щастливото момиче на света"*, Раду Жуде, Румъния, 2009

РОЛИТЕ В СЕМЕЙНАТА СРЕДА

Направете малък фоторепортаж за разделението на задачите в семейството, за да разберете дали има равно разпределение между работата на мъжете и жените, поставяйки акцент върху количеството скрита работа за домашни дейности и грижи за семейството.

След това избройте всички дейности, включени в грижите и домашната работа (грижи за зависим член на семейството и деца, почистване на къщата, административни задачи, готвене и т.н.)

Интервюирайте вашето семейство, за да определите количествено броя часове на седмица, посветени на грижи и домашна работа както от мъже (баща, син, дядо), така и от жени (майка, дъщеря, баба).

Отчетете събраните от вас данни в таблица и ги разделете между мъжки и женски фигури или между членове на семейството. Накрая инициирайте групово обсъждане на общите резултати.

04

Облеклото като символ на принадлежност и девиация

Облеклото има набор от социални и културни функции. То функционира като социален разграничител, а също и в посока индивидуална, културна и професионална диференциация. Социалната роля се отразява в начина ни на обличане. Социологията се занимава с модата и наблюдава нейното културно, историческо и икономическо значение.

Социологът Ървинг Гофман застъпва идеята, че човек е като актьор на сцена. Той нарича своята теория драматургия и сравнява света със сцена, а хората – с артисти. Според тази теория ние играем или действаме в съответствие с това как искаме да ни възприемат и как се очаква да се държим. В тази връзка модата играе важна роля в тази динамика и в това как се представяме пред света.

За справка:
Ървинг Гофман: *"Представянето на Аз-а във всекидневието"* (1959)

Прочетете за теорията на Гофман тук.

Как облеклото комуникира културата ни.

В един филм костюмът на актьора има множество функции – той допълва персонажите, може да има символична стойност, може да нюансира атмосферата, но също така допринася за изграждането и деконструкцията на половите репрезентации. По отношение на предаването на ценности от родители на деца, облеклото (или начинът, по който човек трябва да се облича) играе важна роля. Културните норми, очакванията и репрезентацията на пола се прехвърлят от родителите на техните деца.

В *“Най-щастливото момиче на света”* на Раду Жуде и “Мястото” на Ермано Олми облеклото играе ключова роля в динамиката между родители и деца – то маркира прехвърлянето на ценности от родителите към децата – как човек трябва да се облича като възрастен човек, как трябва да се представи в обществото. В този смисъл дрехите придобиват културна и символична значимост.

Вижте Образователни материали към филма, Част III, Анализ на сцена

- Как бихте определили стила на Делия преди и след като се преоблече?

- Какво може да кажете за връзката между майка и дъщеря в тази сцена?

- А за отношенията между съпруг и съпруга? Какъв тип майка / съпруга е изобразена в тази сцена?

Откъс: Гледайте следната сцена от *“Най-щастливото момиче на света”*

Подготовка за среща: трима персонажи се вмъкват в нещо по-елегантно в тоалетната на крайпътна бензиностанция (4:50–9:18)

Изображение 28. Кадър от *“Най-щастливото момиче на света”*, Раду Жуде, Румъния, 2009

Изображение 29. Кадър от *“Най-щастливото момиче на света”*, Раду Жуде, Румъния, 2009

Откъс: Гледайте следните три сцени и наблюдавайте езика на тялото на Делия, както и взаимодействието ѝ със снимачния екип.

Представители на рекламната компания оглеждат момичето (20:56–23:00)

Изображение 30. Кадър от *“Най-щастливото момиче на света”*, Раду Жуде, Румъния, 2009

Екипът коментира сакото на Делия. Синята шарка не си пасва със синия екран (33:23- 35:30)

Изображение 31. Кадър от *“Най-щастливото момиче на света”*, Раду Жуде, Румъния, 2009

Епилация на горната устна (51:17 – 54:07)

Изображение 32. Кадър от *"Най-щастливото момиче на света"*, Раду Жуде, Румъния, 2009

- Каква смятате че е ролята на облеклото и стила в очертаването на персонажа на Делия?

- Какво може да кажете за езика на тялото на Делия и за начина, по който подхожда към ситуацията на снимачната площадка?

- Какво може да забележите в начина на поведение на Делия по отношение на снимачния екип спрямо начина, по който се отнася към родителите си?

- Защо мислите, че режисьорът решава да покаже момента, в който е епилирана горната устна на Делия?

"Мястото", Ермано Олми, Италия, 1961

Купуване на нов шлифер (36:33–37:21): Доменико отива да си купи нов шлифер, придружен от майка си

Вижте Образователни материали към филма, Част III, Анализ на сцена

- Опишете със свои думи сцената, която току-що сте гледали. Какво забелязвате в отношенията между син и майка?

Изображение 33. Кадър от *"Мястото"*, Ермано Олми, Италия, 1961

Изображение 34. Кадър от *"Мястото"*, Ермано Олми, Италия, 1961

Откъс: Доменико излиза от дома с баща си, за да стигне до центъра на града. Това е първият му работен ден.

Подобно на *"Най-щастливото момиче на света"*, начинът, по който е редно да се облича Доменико, се определя от майка му. Шлиферът в "Мястото" е символ на принадлежност към новото поколение млади работници. В кафенето забелязваме, че шлиферът е нещо като униформа, носена от всеки в града. В същото време той маркира прехода от момче към мъж.

- Защо според вас Доменико решава да облече шлифер, въпреки че навън не вали?

- Сравнете двата стила на обличане, на баща и син.

- Помислете за двете социални роли, представени от персонажите – работник и чиновник. По какъв начин смятате, че облеклото отразява нашите роли в обществото?

Изображение 35. Кадър от *"Мястото"*, Ермано Олми, Италия, 1961

Изображение 36. Кадър от *"Мястото"*, Ермано Олми, Италия, 1961

Откъс: Първа униформа (1:05:20)

Доменико е горд да получи униформата си, а и неговият колега му казва, че прилича на генерал. Това символизира неговата интеграция. По-късно се любува на себе си пред огледалото и заема различни пози.

Изображение 37. Кадър от *"Мястото"*, Ермано Олми, Италия, 1961

Изображение 38. Кадър от *"Мястото"*, Ермано Олми, Италия, 1961

Изображение 39. Кадър от *"Мястото"*, Ермано Олми, Италия, 1961

Изображение 40. Кадър от *"Мястото"*, Ермано Олми, Италия, 1961

(1:13) Когато среща Магали, тя не го разпознава отначало, изглежда изненадана и впечатлена от неговата трансформация.

Изображение 41. Кадър от *"Мястото"*, Ермано Олми, Италия, 1961

Изображение 42. Кадър от *"Мястото"*, Ермано Олми, Италия, 1961

Откъс: С униформата Доменико се трансформира и откъсва от социалната си среда. Но парадоксално е, че сега той се слива с масата и губи всякаква индивидуалност, дори на партито, където всички служители са облечени в еднакви костюми.

В тези два филма виждаме пренос на ценности от родители към деца посредством облеклото и начина, по който облеклото може да бъде също знак за социална роля и унифициране в обществото. Следните филми от колекцията CinEd изобразяват конфликт, който се разразява вследствие на начина, по който се обличат младите персонажи.

"Подслон", Драгомир Шолев, България, 2010

Конфликтът между поколенията се очертава около начина, по който се обличат младите персонажи във филма. Пънк стилът, сам по себе си, е форма на бунт срещу условностите.

Вижте също: Педагогически ресурс #1, ПОДСЛОН ЗА ПРЕДРАЗСЪДЪЦИ

"Жалейка", Елица Петкова 2016, Германия / България

В "Жалейка" шалът, който трябва да се носи като символ на траур, става повод за конфликт между Лора и нейната майка. Лора отказва да се адаптира към очакванията на семейството и съседите си да носи жалейка след смъртта на баща си. Това се възприема като форма на бунт, въпреки че всичко, което тя иска, е да продължи да се наслаждава на младостта си.

Изображение 43. Кадър от *"Подслон"*, Драгомир Шолев, 2010, България

Изображение 44. Кадър от *"Жалейка"*, Елица Петкова 2016, Германия / България

05

Символи, обекти, консумеризъм

Теми:

- Дефицитът на стоки през комунистическия период
- Предметите като символ на съвременния свят
- Консуматорско общество
- Старата кола на семейството vs новата кола на Делия
- “Най-щастливото момиче на света”, Раду Жуде, Румъния, 2009

- Сравнете двете коли, старата и новата, и дискутирайте какво представляват те за родителите на Делия и какво представляват за Делия.

- Коментирайте по групи двете гледни точки, продажбата на колата и запазването на колата, дефинирайки плюсовете и минусите и на двете позиции.

Изображение 45. Кадър от *"Най-щастливото момиче на света"*, Раду Жуде, Румъния, 2009

Изображение 46. Кадър от *"Най-щастливото момиче на света"*, Раду Жуде, Румъния, 2009

Пътувайки от периферията към богатия и развит Букурещ, старата Дачия на семейство Фратила изглежда като от друго време и пространство. Този контраст е още по-видим по отношение на новата кола, спечелена от Делия в конкурса. Колата се превръща в символ на статус за икономическо благополучие, свобода, модерен начин на живот.

По време на комунистическия режим в Румъния капиталистическите продукти са недостъпни, много хора нямат възможност да ги видят, тестват или купят. Основните причини за това са медийните ограничения и търговските регулации. На страните от Източна Европа е позволено да купуват и продават продукти само отвъд "желязната завеса". Освен това периодът се характеризира с обща липса на ресурси, недостиг на продукти и купонна система за храната.

Първите десет години посткомунистическа история са белязани от тежки социални и политически кризи. След 2000-а Румъния се характеризира с видима икономическа стабилизация. Покупателната способност нараства значително и се осъществява развитието на свободна и стабилна пазарна икономика. Все още борейки се срещу структурната корупция и в процес на модернизация, Румъния през 2000-те може да се разглежда като страна на контрасти: богати-бедни, модерност-традиции, големи несъответствия между градския и селския живот, младежки бунт-институционален авторитет и т.н. В тази рамка се разполагат и темите на филма *"Най-щастливото момиче на света"*.

Изображение 46. Кадър от *"Най-щастливото момиче на света"*, Раду Жуде, Румъния, 2009

ВРЪЗКА С ДРУГИ ФИЛМИ ОТ КОЛЕКЦИЯТА НА CINED

"Как прекарах края на света", Каталин Митулеску, Румъния, 2006

Ева получава колет от чужбина, който съдържа дъвки, дънки и шоколад. Лалалилу мечтае да лети с балон, направен от дъвка. (1:16:54-1:19:20)

Тази сцена демонстрира нагледно значението на стоките през комунистическия период. Дънките, шоколадът и дъвките са изпратени нелегално от чужбина. В съня на Лалалилу дъвката може да се приеме като символ на свободата. Както в *"Най-щастливото момиче на света"* колата и възможностите, които тя може да донесе, се разглеждат като изход извън опеката на семейството.

"Лудият Пиеро", Жан-Люк Годар, Франция, 1965

През петдесетте и шейсетте години на миналия век Западна Европа навлиза в период на икономически растеж и пълна заетост в обществото. "Тридесетте славни години" във Франция са свързани с прехода към консуматорско общество. В *"Лудият Пиеро"* Фердинанд се опитва да избяга от този свят на фалшиво изобилие и реклама. Той отхвърля консуматорството и обществото, основано на парите.

(Вижте Образователни материали към филма, Диалози между филмите от колекцията на CinEd: „Лудият Пиеро" и „Най-щастливото момиче на света": две сатири на консуматорското общество)

Изображение 48. Кадър от *"Как прекарах края на света"*, Каталин Митулеску, Румъния, 2006

Изображение 50. Кадър от *"Лудият Пиеро"*, Жан-Люк Годар, Франция, 1965

Изображение 49. Кадър от *"Как прекарах края на света"*, Каталин Митулеску, Румъния, 2006

Изображение 51. Кадър от *"Лудият Пиеро"*, Жан-Люк Годар, Франция, 1965

Превод от английски език: Йоана Павлова
Адаптация дизайн на български: Християна Инкьова

Българската версия на материалите е част от проект „Кинодебати с програма CinEd. Дискусии за връзките между киното, архитектурата, историята и колективната памет. Поглед към равенство и дискриминацията“, който се изпълнява с финансовата подкрепа на Столична община - Програма „Европа“ 2023 от Сдружение „Арте Урбана Колектив“.